

HỒ CHÍ MINH NÓI VỀ TIÊU CHUẨN CỦA NGƯỜI ĐẢNG VIÊN

GS.TS. HOÀNG CHÍ BẢO

Nguyên Ủy viên Hội đồng Lý luận Trung ương

THS. VŨ THỊ THANH TÌNH

Học viện Tài chính

Tóm tắt: Tiêu chuẩn đảng viên là những chuẩn mực cơ bản về phẩm chất chính trị, đạo đức và năng lực của người đảng viên, nhờ đó phân biệt được ranh giới giữa người đảng viên và quần chúng tích cực ngoài Đảng. Xác định đúng tiêu chuẩn đảng viên bảo đảm cho Đảng luôn giữ được bản chất giai cấp công nhân và tính tiên phong, giúp Đảng có căn cứ để xây dựng đội ngũ đảng viên trong sạch, vững mạnh, đảm bảo thực hiện thắng lợi nhiệm vụ cách mạng. Là người sáng lập và rèn luyện Đảng ta, Chủ tịch Hồ Chí Minh suốt đời chăm lo xây dựng Đảng, làm cho Đảng trở thành đảng chân chính cách mạng. Để xây dựng đảng chân chính cách mạng, theo Người, người đảng viên phải có những tiêu chuẩn nhất định, phải tự giác rèn luyện về mọi mặt, luôn phấn đấu nâng cao phẩm chất, năng lực để xứng đáng với vị trí, vai trò của mình. Lý tưởng Hồ Chí Minh là kim chỉ nam cho quan điểm của Đảng ta về tiêu chuẩn người cán bộ, đảng viên; mang tính toàn diện, khoa học theo quan điểm triết học của chủ nghĩa Mác - Lênin.

Từ khóa: tiêu chuẩn của người đảng viên, lý tưởng, lập trường lý tưởng, đạo đức cách mạng,...

1. Mối quan tâm đặc biệt và thường xuyên của Chủ tịch Hồ Chí Minh

Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn khẳng định, Đảng phải *thật trong sạch để thật vững mạnh*, nhất là khi Đảng đã cầm quyền, lãnh đạo Nhà nước và xã hội. Cán bộ, đảng viên, hơn ai hết, phải là những chiến sĩ tiên phong, “thạo chính trị, giỏi chuyên môn”, thật sự là người đầy tớ hết lòng, hết sức phục vụ nhân dân. Để xứng đáng là người lãnh đạo, người đầy tớ trung thành, công bộc tận tụy của nhân dân, toàn Đảng và mỗi cán bộ, đảng viên phải gắn bó máu thịt với

nhân dân, phải ra sức “quét sạch chủ nghĩa cá nhân, nâng cao đạo đức cách mạng”¹. Người đặc biệt quan tâm tới chất lượng đảng viên, bởi đảng viên tốt thì Đảng mới mạnh, Đảng mạnh thì mới làm tròn nhiệm vụ lãnh đạo nhân dân, phấn đấu đến cùng cho độc lập tự do của Tổ quốc và hạnh phúc của nhân dân.

Trong quá trình lãnh đạo Đảng, Người đã nhiều lần nói tới tiêu chuẩn của người đảng viên. Trong những chuyến đi thăm và kiểm tra công tác tại các địa phương, Người luôn căn dặn các cấp ủy phải chăm lo tới công tác phát triển

Đảng, thường xuyên chú trọng giáo dục, rèn luyện đảng viên, bồi dưỡng quần chúng, thử thách họ trong sản xuất và công tác, kết nạp vào Đảng nếu đủ tiêu chuẩn, theo đúng “sáu tiêu chuẩn của người đảng viên”. Người cũng nhấn mạnh, phải quan tâm đến phụ nữ và đoàn viên thanh niên, chống tư tưởng hẹp hòi đồng thời cũng đề phòng khuynh hướng dễ dãi, xuê xoa, hạ thấp tiêu chuẩn đảng viên.

Vào những năm 1959-1960, khi Đảng ta chuẩn bị Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ III - Đại hội cuối cùng do Người trực tiếp chỉ đạo, Người đã nhiều lần nhấn mạnh tới tiêu chuẩn của người đảng viên:

Ngày 09/12/1959, trong bài viết “Tiêu chuẩn của người đảng viên”² đăng trên báo *Nhân Dân* (số 2093) với bút danh Trần Lực, Người nhấn mạnh: đảng viên tốt thì Đảng mới mạnh. Đảng mạnh thì mới làm tròn nhiệm vụ nặng nề nhưng rất vẻ vang là lãnh đạo nhân dân xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc làm nền tảng vững chắc để thực hiện thống nhất nước nhà.

Những lần về thăm, nói chuyện với đồng bào, cán bộ, đảng viên các địa phương, như Kiến An (nay thuộc thành phố Hải Phòng) ngày 18/01/1960, tỉnh Hải Ninh (nay là tỉnh Quảng Ninh) ngày 20/02/1960, Thái Nguyên ngày 13/3/1960, Người đều đề cập tới “tiêu chuẩn của người đảng viên” hoặc nhắc nhở việc kết nạp quần chúng ưu tú vào Đảng phải hết sức thận trọng, phải theo đúng “tiêu chuẩn của người đảng viên”.

Qua các tài liệu nghiên cứu về cuộc đời và sự nghiệp của Người có thể thấy, chỉ riêng từ năm 1960 đến năm 1969, Người đã có 700 lần đến với nhân dân ở cơ sở, nhất là với nông dân ở nông thôn. Đến đâu Người cũng căn

dẫn nhân dân ra sức thi đua sản xuất, thực hành tiết kiệm, xây dựng hợp tác xã vững mạnh, chăm lo lợi ích và phát huy quyền làm chủ của xã viên. Muốn vậy, phải tăng cường tinh thần đoàn kết và nâng cao trách nhiệm, tinh thần nêu gương của cán bộ, đảng viên. Người chủ trương mở cuộc vận động “Người tốt việc tốt” và giao trách nhiệm cho ngành Tuyên giáo của Đảng phải làm tốt công tác giáo dục, tuyên truyền, vận động trong Đảng và trong nhân dân, ra sức học tập và làm theo những tấm gương điển hình tiên tiến ở mọi cấp, mọi ngành, tạo động lực mạnh mẽ để thúc đẩy công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc, đồng thời cổ vũ tinh thần đồng bào, chiến sĩ ở miền Nam trong cuộc kháng chiến chống Mỹ, cứu nước để đi đến thắng lợi hoàn toàn. Hơn ai hết, mỗi đảng viên và cán bộ phải là những điển hình tiên tiến đó, thực sự nêu gương và làm gương cho quần chúng noi theo.

Có thể thấy, tiêu chuẩn của người đảng viên là mối quan tâm đặc biệt và thường xuyên của Người trong công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng. Tu dưỡng, rèn luyện cán bộ, đảng viên theo đúng tiêu chuẩn đảng viên đóng vai trò quan trọng trong việc xây dựng Đảng chân chính, vững mạnh.

2. Nội dung và ý nghĩa tiêu chuẩn của người đảng viên

Chủ tịch Hồ Chí Minh yêu cầu “tất cả đảng viên, cán bộ và chi bộ phải thường ôn lại, tự liên hệ và giữ đúng những tiêu chuẩn của người đảng viên”³. Đó là sáu tiêu chuẩn có nội dung rất toàn diện, có liên hệ chặt chẽ với nhau và được trình bày giản dị, ngắn gọn, cụ thể như sau:

1. Suốt đời kiên quyết phấn đấu cho

chủ nghĩa xã hội, chủ nghĩa cộng sản.

2. Rèn luyện tư tưởng vô sản, sửa chữa những tư tưởng sai lầm. Kiên quyết đứng hẳn trên lập trường giai cấp công nhân, không đứng chân trong chân ngoài.

3. Đặt lợi ích của Đảng lên trên hết, trước hết. Biết đem lợi ích riêng, lợi ích của cá nhân phục tùng lợi ích chung của cách mạng.

4. Tuyệt đối chấp hành nghị quyết và kỷ luật của Đảng.

5. Liên hệ chặt chẽ với quần chúng.

6. Luôn luôn cố gắng học tập, thật thà tự phê bình và thành khẩn phê bình đồng chí mình.

Người phấn đấu vào Đảng phải căn cứ vào những tiêu chuẩn trên để tự rèn luyện mình, có nhận thức đúng đắn về Đảng, quyết tâm và kiên trì phấn đấu, phải có động cơ, mục đích phấn đấu vào Đảng thật sự trong sáng vì lý tưởng của Đảng, vì mục tiêu của cách mạng; không vụ lợi, vị kỷ, cá nhân chủ nghĩa; trung thực và nhất quán, lời nói đi đôi với việc làm để xứng đáng với danh hiệu cao quý “người đảng viên cộng sản”.

Đồng thời, các tổ chức cơ sở đảng, các cấp ủy và đảng viên giúp đỡ quần chúng vào Đảng cũng cần phải căn cứ vào sáu tiêu chuẩn đảng viên nêu trên, coi đây là cơ sở, nguyên tắc và điều kiện để xem xét, đánh giá quần chúng xin vào Đảng. Cùng với đó, phải căn cứ vào kết quả thực hiện công việc và nhiệm vụ được giao; uy tín, đạo đức, lối sống, đặc biệt là đức tính trung thực, khiêm tốn và nghị lực phấn đấu trong học tập, công tác của đối tượng kết nạp Đảng, từ đó cân nhắc, quyết định việc kết nạp họ vào Đảng.

Vì vậy, Chủ tịch Hồ Chí Minh nhấn mạnh, trong công tác phát triển Đảng, phải lựa chọn đảng viên hết sức cẩn

thận. Phải đoàn kết giúp đỡ các đồng chí mới để họ tiến bộ không ngừng⁴. Sáu tiêu chuẩn của người đảng viên thể hiện rõ bản chất, mục tiêu của Đảng cách mạng, nguyên tắc và kỷ luật của Đảng, mối liên hệ của tổ chức đảng và đảng viên với quần chúng cũng như yêu cầu của Đảng đối với đảng viên về lập trường, quan điểm, phẩm chất, năng lực để xứng đáng với vai trò tiên phong gương mẫu của người đảng viên trước quần chúng nhân dân.

- *Tiêu chuẩn thứ nhất* làm nổi bật lý tưởng của Đảng, đó là quyết tâm phấn đấu cho chủ nghĩa xã hội, chủ nghĩa cộng sản. Giác ngộ, phấn đấu và hy sinh vì lý tưởng của Đảng phải trở thành động cơ, mục đích của mỗi đảng viên khi tự nguyện đứng trong hàng ngũ của Đảng. Trung thành với lý tưởng mà mình đã *giác ngộ và tự nguyện dẫn thân, cống hiến hết mình cho Tổ quốc và dân tộc* trở thành một trong những lời thề thiêng liêng của người đảng viên dưới ngọn cờ của Đảng, từ đó quyết tâm biến lời thề thành hành động trong học tập và công tác.

- *Tiêu chuẩn thứ hai* nhấn mạnh vào lập trường tư tưởng, thể hiện bản chất giai cấp công nhân của Đảng Cộng sản. Dù xuất thân từ thành phần giai cấp, tầng lớp xã hội nào, khi đã gia nhập Đảng là phải tự mình rèn luyện lập trường tư tưởng vô sản, sửa chữa những tư tưởng sai lầm, phải đứng vững trên lập trường của giai cấp công nhân. Đảng viên của Đảng Cộng sản phải là những chiến sĩ tiên phong, thực hiện sứ mệnh lịch sử của giai cấp công nhân là giải phóng dân tộc, giải phóng giai cấp và giải phóng con người, xây dựng thành công chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa cộng sản. Những đảng viên xuất thân từ giai cấp công nhân vẫn phải tu dưỡng, phấn đấu để hoàn thiện phẩm chất, năng lực

và bản lĩnh chính trị của giai cấp công nhân. Muốn tăng cường bản chất giai cấp công nhân của Đảng thì mỗi đảng viên phải thường xuyên rèn luyện, tu dưỡng tính đảng, phấn đấu hy sinh cho lợi ích của giai cấp, của dân tộc và của nhân dân, kiên quyết chống chủ nghĩa cá nhân. Tiêu chuẩn này cho thấy rõ phẩm chất chính trị cần phải có của người phấn đấu trở thành đảng viên, cũng như yêu cầu rèn luyện suốt đời về lập trường tư tưởng chính trị đối với mỗi cán bộ đảng viên của Đảng, nhất là trong tình hình hiện nay.

- *Tiêu chuẩn thứ ba* làm nổi bật yêu cầu về đạo đức đối với người đảng viên. Đó là đạo đức cách mạng, là sức mạnh của đạo đức để thực hành lý tưởng và mục tiêu chính trị của Đảng. Người phấn đấu vào Đảng và mỗi đảng viên của Đảng phải đặt lợi ích của Đảng lên trên hết, trước hết, đem lợi ích riêng, lợi ích của cá nhân phục tùng lợi ích chung của cách mạng. Hồ Chí Minh đã từng dày công giáo dục và rèn luyện cán bộ, đảng viên về “nâng cao đạo đức cách mạng cần kiệm liêm chính, chí công vô tư, suốt đời đấu tranh chống chủ nghĩa cá nhân”. Người yêu cầu cán bộ, đảng viên khi cần thiết phải biết hy sinh lợi ích cá nhân, toàn tâm toàn ý vì sự nghiệp chung, đặt lợi ích chung lên trên lợi ích riêng của cá nhân. Người khẳng định, Đảng là một tổ chức cách mạng, phụng sự Tổ quốc, phục vụ nhân dân, phấn đấu hy sinh vì sự nghiệp giải phóng giai cấp, dân tộc và xã hội; “Đảng không phải là một tổ chức để làm quan phát tài”⁵. Bởi vậy, suốt đời Người đã nêu gương, làm gương để mọi người noi theo, “tuyệt đối không màng danh lợi, có bản lĩnh đứng ngoài vòng danh lợi”. Yêu cầu về đạo đức đối với mỗi đảng viên cũng như đối với toàn Đảng là một trong những yêu cầu cốt lõi, là thước đo đạo đức và văn hóa đối với

Đảng nói chung và mỗi đảng viên nói riêng. Do đó, người phấn đấu vào Đảng phải là người có đạo đức mẫu mực, trong sáng, được quần chúng tin yêu. Khi đứng trong hàng ngũ của Đảng, phải thường xuyên rèn luyện và thực hành đạo đức cách mạng, góp phần xây dựng Đảng trong sạch, vững mạnh.

- *Tiêu chuẩn thứ tư* của người đảng viên nổi bật ở tính tổ chức và kỷ luật. Tiêu chuẩn này nhấn mạnh: “Tuyệt đối chấp hành nghị quyết và kỷ luật của Đảng”. Đảng là một tổ chức cách mạng, là Đảng hành động, Đảng chiến đấu, do đó Đảng hết sức chú trọng và đề cao tính tổ chức, tính kỷ luật, *nổi bật nhất là nguyên tắc tập trung dân chủ*, tập thể lãnh đạo, cá nhân phụ trách. Nghị quyết của Đảng qua các kỳ đại hội, từ nghị quyết Trung ương tới nghị quyết của các cấp ủy Đảng ở địa phương và cơ sở phải được tất cả các đảng viên nghiêm chỉnh chấp hành, sớm đưa nghị quyết vào cuộc sống, biến tư tưởng thành hành động để đưa quyết tâm của Đảng trở thành quyết tâm và hành động sáng tạo của đông đảo quần chúng. Trong việc chấp hành nghị quyết và kỷ luật Đảng, các cán bộ, đảng viên phải thực sự tiên phong gương mẫu, tạo ra động lực thúc đẩy các phong trào cách mạng của quần chúng. Kỷ luật Đảng là “kỷ luật tự giác”, “kỷ luật sắt”, những ai phấn đấu vào Đảng và khi đã trở thành đảng viên phải thường xuyên và nghiêm chỉnh thi hành điều lệ Đảng. Đó là bộ luật của Đảng, có sức mạnh thi hành trong toàn Đảng, tuyệt đối không có ngoại lệ. Nghị quyết của Đảng phải được tuyên truyền, phổ biến và tổ chức thực hiện, kiểm tra trong từng tổ chức đảng. Chấp hành nghị quyết và kỷ luật của Đảng vừa là thước đo lập trường chính trị và tính đảng, vừa thể hiện phẩm chất đạo đức và trình độ văn hóa chính trị của mỗi đảng viên.

- *Tiêu chuẩn thứ năm* yêu cầu đảng viên phải “liên hệ chặt chẽ với quần chúng”. Đây là nghĩa vụ, trách nhiệm và cũng là đạo đức, phong cách, lối sống của mỗi đảng viên, nhất là khi Đảng đã cầm quyền. Giữ vững và không ngừng phát huy mối quan hệ máu thịt giữa Đảng với nhân dân là góp phần bảo đảm bền vững sức mạnh của Đảng, bảo đảm sức sống, uy tín và ảnh hưởng xã hội rộng lớn của Đảng trong nhân dân. Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh khẳng định, không có dân thì Đảng không có lực lượng, không có Đảng thì dân không có người dẫn dắt chỉ đường. Thấu hiểu vai trò và sức mạnh của dân, lại thấu cảm với đời sống, nguyện vọng của dân nên suốt đời Người luôn gần dân và vì dân, nêu gương mẫu mực tận trung với nước, tận hiếu với dân cho mỗi cán bộ, đảng viên noi theo. Không chỉ vậy, suốt đời Người còn luôn bền bỉ và chân thành trong thực hành dân vận, “thật thà nhúng tay vào việc”, “óc nghĩ, mắt trông, tai nghe, chân đi, miệng nói, tay làm”⁶, tạo nên phong cách dân chủ, khoa học và văn hóa trong công tác dân vận, gắn liền với đoàn kết và đại đoàn kết. Theo Người, dân vận khéo việc gì cũng thành công vì có dân giúp đỡ, dân ủng hộ, bởi dân tin Đảng và luôn luôn theo Đảng. Tiêu chuẩn này phải thường xuyên được quán triệt và vận dụng vào công tác xây dựng, phát triển Đảng, trong đó có việc giáo dục và rèn luyện cán bộ, đảng viên. Xa dân làm cho Đảng suy yếu. Để mất niềm tin của dân đối với Đảng sẽ là thách thức nghiêm trọng đối với sinh mệnh của Đảng và sự tồn vong của chế độ. Để cán bộ, đảng viên xứng đáng với sự tín nhiệm và niềm tin của dân, để Đảng xứng đáng là một đảng lãnh đạo và cầm quyền, Đảng phải đặt công tác dân vận ở tầm chiến lược

và là nội dung không thể thiếu trong xây dựng, chỉnh đốn Đảng.

- *Tiêu chuẩn thứ sáu* yêu cầu người đảng viên phải chịu khó học tập, *nhất là tự học* cả chính trị và chuyên môn để làm tốt nhiệm vụ được giao, học phải đi đôi với hành, học để làm việc, học để làm người như Chủ tịch Hồ Chí Minh đã dạy. Đồng thời, người đảng viên phải *trung thực* và *ngghiêm túc* trong tự phê bình và phê bình. Tiêu chuẩn này có sự kết hợp giữa nâng cao năng lực trí tuệ và rèn luyện phẩm chất đạo đức, đó cũng là sự kết hợp giữa khoa học với đạo đức và chính trị trong Đảng, từ đó dần thấm sâu vào nhân cách đảng viên.

Có thể khẳng định, sáu tiêu chuẩn của người đảng viên mà Chủ tịch Hồ Chí Minh và Đảng ta nhấn mạnh sáu mươi năm về trước cho đến nay vẫn còn nguyên giá trị. Trong sự nghiệp đổi mới do Đảng khởi xướng và lãnh đạo hơn ba thập kỷ qua, Đảng ta đã ban hành nhiều nghị quyết quan trọng về xây dựng, chỉnh đốn Đảng, trong đó Đảng nhấn mạnh: mọi đảng viên phải nêu cao vai trò *tiên phong, gương mẫu*, phấn đấu trở thành *người lao động giỏi, người công dân mẫu mực*⁷. Điều này hoàn toàn phù hợp với những tiêu chuẩn của người đảng viên mà chúng ta đang ra sức thực hiện, từ đó quyết tâm đẩy lùi tình trạng suy thoái, quyết tâm làm cho Đảng trong sạch, vững mạnh, xứng đáng là Đảng cách mạng chân chính, Đảng do Chủ tịch Hồ Chí Minh sáng lập và rèn luyện. ♦

1. Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2011, t. 15, tr. 547.

2, 3, 4. Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, *Sđđ*, t. 12, tr. 355-356, 435, 436.

5, 6. Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, *Sđđ*, t. 5, tr. 289; t. 6, tr. 232-234.

7. Đảng Cộng sản Việt Nam: *Các nghị quyết Hội nghị lần thứ năm Ban Chấp hành Trung ương khóa IX*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2002, tr. 85-86.